

SAĞLIK BİLİMLERİ İÇİN
DEZENFEKSİYON,
ANTİSEPSİ, STERİLİZASYON
DERS KİTABI

Editörler

Prof. Dr. Duygu PERÇİN RENDERS

Öğr. Gör. Dr. Elif AYDIN

Hipokrat
Yayıncılık

© 2024 SAĞLIK BİLİMLERİ İÇİN
DEZENFEKSİYON, ANTİSEPSİ, STERİLİZASYON
DERS KİTABI

ISBN: 978-625-6169-02-9

Tüm hakları saklıdır. 5846 ve 2936 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri yasası gereği; bu kitabın basım, yayın ve satış hakları Hipokrat Yayınevi'ne aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kağıt ve/veya başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz. Tablo, şekil ve grafikler izin alınmadan, ticari amaçlı kullanılamaz. Bölümler içinde kullanılan resim ve bilgilerin sorumluluğu o bölümün yazar(lar)ına aittir.

Editörler

Prof. Dr. Duygu PERÇİN RENDERS

Öğr. Gör. Dr. Elif AYDIN

Yayıncı

Hipokrat Yayınevi

Grafik-Tasarım

Hipokrat Grafik Tasarım

Baskı - Cilt

Ankara Özgür Matbaacılık Basım Yayın Dağ. San. Tic. A.Ş.

1250 Cadde No: 25 Ostim OSB Yenimahalle / Ankara

Hipokrat
Yayıncılık

Süleyman Sırrı Cad. No:16/2 Sıhhiye
Tel: (0312) 433 03 05 - 15 ANKARA
www.hipokratkitabevi.com

Önsöz

Değerli Okurlarımız,

21.Yüzyıl, bilim ve teknolojiadaki hayal edilemeyen gelişmelerle gelmiş ve bu gelişmelerden sağlık hizmeti sunan tüm birimler faydalanma şansı bulmuştur. Gelişen teknoloji sayesinde çok daha kompleks cihazlar tıbbi tanı ve tedavide kullanıma girmiştir. Hassas aynı zamanda çok pahalı olan bu cihazların tekrar kullanmadan önce fonksiyonlarına ve yapısına zarar vermeyen, hasta ve sağlık çalışanları için güvenli yeniden hazırlama süreçlerine ihtiyaç vardır ve bu süreçler değişen şartlara ve gelişmelere paralel olarak sürekli güncellenmelidir. Dezenfeksiyon, antisepsi ve sterilizasyon süreçlerinde yapılan hatalar ya da ihmaller doğrudan sağlık hizmeti ile ilişkili enfeksiyonları beraberinde getirmekte ve son yıllarda tüm antibiyotiklere dirençli mikroorganizmalarla gelişen enfeksiyonlar sağlık hizmetinin etkinliğini ve güvenliğini tehlikeye düşürmektedir.

Dezenfeksiyon, antisepsi ve sterilizasyon, modern tıbbın ve sağlık hizmetlerinin temel taşlarından. Güvenli sağlık hizmeti ancak uluslararası kabul edilmiş standartlara, rehberlere ve bilim ışığında sunulmuş önerilere el birliği ile uymakla mümkündür. Bilmek yetmez; uygulamak ve de doğru olanı yapmak gerekir. Bu görev sadece sterilizasyon-dezenfeksiyon personelinin değil tüm sağlık çalışanları için bir zorunluluktur. Eğitimli sağlık profesyonelleri, daha sağlıklı ve güvenli bir toplumun temelini oluşturur. Unutulmamalıdır ki önleme tedaviden çok daha güvenli ve ucuzdur.

Bu kitap, sterilizasyonun tarihçesinden başlayarak, günümüzde kullanılan en son tekniklere kadar geniş bir yelpazede bilgi sunmayı amaçlamaktadır. Sağlık profesyonelleri, araştırmacılar ve öğrenciler için kapsamlı bir kaynak olmayı hedefleyen bu eser, sterilizasyonun önemini ve uygulamalarını derinlemesine ele almaktadır.

Kitabın hazırlanmasında emeği geçen tüm yazarlarımıza, editörlerimize ve katkıda bulunan herkese teşekkür ederiz. Ayrıca, bu kitabın okuyucularına, sterilizasyonun karmaşık dünyasında rehberlik edeceğini ve bilgi birikimlerini artıracığını umuyoruz.

Saygılarımla,

Prof. Dr. Duygu PERÇİN RENDERS

Kütahya Sağlık Bilimleri Üniversitesi Tıp Fakültesi

Tıbbi Mikrobiyoloji AD

Katkıda Bulunanlar

Editörler

Prof. Dr. Duygu PERÇİN RENDERS

Kütahya Sağlık Bilimleri Üniversitesi
Tıp Fakültesi, Tıbbi Mikrobiyoloji ABD, Kütahya
Orcid No: 0000-0002-4436-5226

Öğr. Gör. Dr. Elif AYDIN

Kütahya Sağlık Bilimleri Üniversitesi
Tavşanlı Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Kütahya
Orcid No: 0000-0003-0877-453X

Yazarlar

Prof. Dr. Duygu PERÇİN RENDERS

Kütahya Sağlık Bilimleri Üniversitesi
Tıp Fakültesi, Tıbbi Mikrobiyoloji ABD, Kütahya
Orcid No: 0000-0002-4436-5226

Prof. Dr. Orhan ÖZATİK

Kütahya Sağlık Bilimleri Üniversitesi
Tıp Fakültesi, Temel Tıp Bilimleri, Kütahya
Orcid No: 0000-0002-4662-6493

Doç. Dr. Ayşe KOÇAK SEZGİN

Kütahya Sağlık Bilimleri Üniversitesi
Tıp Fakültesi, Temel Tıp Bilimleri, Kütahya
Orcid No: 0000-0002-1510-2937

Dr. Öğr. Üyesi Ayşegül SAVCI

Kütahya Sağlık Bilimleri Üniversitesi
Sağlık Bilimleri Fakültesi, Cerrahi Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, Kütahya
Orcid No: 0000-0002-9176-7420

Dr. Öğr. Üyesi Emel CİHAN

Kütahya Sağlık Bilimleri Üniversitesi
Sağlık Bilimleri Fakültesi, Cerrahi Hastalıklar Hemşireliği AD, Kütahya
Orcid No: 0000-0002-1363-8471

Dr. Öğr. Üyesi Kevser KARACABAY

Kütahya Sağlık Bilimleri Üniversitesi
Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Kütahya
Orcid No: 0000-0001-7559-5377

Dr. Öğr. Üyesi Serpil GENÇ

Kütahya Sağlık Bilimleri Üniversitesi
Tıp Fakültesi, Tıbbi Mikrobiyoloji Anabilim Dalı, Kütahya
Orcid No: 0000-0001-5399-3374

Dr. Öğr. Üyesi Yalçın DİCLE

Mardin Artuklu Üniversitesi
Tıp Fakültesi, Tıbbi Mikrobiyoloji Anabilim Dalı, Mardin
Orcid No: 0000-0002-7658-7763

Öğr. Gör. Dr. Elif AYDIN

Kütahya Sağlık Bilimleri Üniversitesi
Tavşanlı Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Kütahya
Orcid No: 0000-0003-0877-453X

Öğr. Gör. Aslıhan YENİYAPI

Kütahya Sağlık Bilimleri Üniversitesi
Tavşanlı Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Kütahya
Orcid No: 0000-0002-0105-9229

Öğr. Gör. Burcu NAL

Kütahya Sağlık Bilimleri Üniversitesi
Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Esasları AD, Kütahya
Orcid No: 0000-0002-9469-8651

Öğr. Gör. Emirhan BOZOĞLAN

Kütahya Sağlık Bilimleri Üniversitesi
Tavşanlı Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Kütahya
Orcid No: 0000-0001-9451-304X

Öğr. Gör. Esmâ AYDIN

Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi

Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksek Okulu, Ameliyathane Hizmetleri Bölümü, Bilecik

Orcid No: 0000-0002-9379-0456

Araş. Gör. Burcu YÜKSEL KURU

Kütahya Sağlık Bilimleri Üniversitesi

Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Kütahya

Orcid No: 0000-0002-9681-4505

Hemş. Canan KARADENİZ

Ankara Bilkent Şehir Hastanesi, Ankara

Orcid No: 0009-0001-3403-2436

Hemş. Dilek ZENCİROĞLU

Dezenfeksiyon Antisepsi Sterilizasyon (DAS) Derneği Genel Sekreteri, İstanbul

Orcid No: 0009-0003-4111-4505

Hemş. Emre YILDIZ

Dokuz Eylül Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Dokuz Eylül Üniversitesi Hastanesi, İzmir

Orcid No: 0000-0001-9531-6355

Hemş. Kader TIRYAKI

Ordu Üniversitesi Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Ordu

Orcid No: 0009-0002-7128-1252

Sağ. Yön. Mustafa AYTAÇ

Bağcılar Eğitim ve Araştırma Hastanesi, İstanbul

Orcid No: 0009-0002-4089-3985

İçindekiler

Bölüm 1

Genel Mikrobiyoloji..... 1

ELİF AYDIN

Mikrobiyoloji Tanımı ve İlgili Alanları.....	1
Mikroorganizmaların Keşfi ve Mikrobiyolojinin Tarihçesi	2
Mikroorganizmaların Sınıflandırılması ve İsimlendirilmesi (Taksonomi)	8
Mikroorganizmaların Sınıflandırılması (Klasifikasyon)	8
Mikroorganizmaların İsimlendirilmesi (Nomenklatür)	8
Mikroorganizmaların Hücre Yapılarına Göre Sınıflandırılması.....	9
Bakteriler	11
Arkeler.....	33
Virüsler	34
Mantarlar	44
Protozoonlar	46
Helmintler	47
Artropodlar.....	47
Viroidler	48
Prionlar	48
Prokaryotların Kültür Yöntemleri	48

Bölüm 2

Enfeksiyon Hastalıkları ve Tıbbi Öneme Sahip Önemli Patojenler.....57

ELİF AYDIN

Bakteriyel Patojenite	57
Bakterilerde Virülans.....	58
Adherens Faktörleri (Adezyon ve Yapışma).....	58
İnvazyon Faktörleri.....	59
Sideroforlar.....	59
Antifagositik Yapılar.....	59
Toksinler	59
Bakteriyel Enfeksiyonlarda Patogenez.....	60
Konakçı Vücuduna Giriş (Bulaşma)	60

Konak Hücrelere Adezyon Yani Tutunma	61
Konak Hücreye İnvazyon Yani Yayılma.....	61
Konak Hücrede Üreme	61
Konak Hücrelerde Hasar Oluşturma.....	62
Sağlık Hizmeti İlişkili Enfeksiyonlar	62
Sağlık Hizmeti İlişkili Enfeksiyonların Risk Faktörleri.....	63
Önemli Patojenler	64
Stafilokoklar.....	64
Streptokoklar	67
Pnömonokoklar (<i>Streptococcus pneumoniae</i>).....	71
Neisseria	72
Bacilluslar.....	74
Clostridiumlar	75
Koliform Bakteriler	78
Salmonella.....	82
Shigella	84
Pseudomonas	85

Bölüm 3

Kişisel Hijyen ve Kişisel Koruyucu Ekipmanlar 87

KEVSER KARACABAY • BURCU YÜKSEL KURU

Kişisel Hijyen	87
El Hijyeni.....	87
Tırnak Temizliği.....	89
Kişisel Koruyucu Ekipmanlar	90
Eldiven.....	91
Maske	92
Önlük.....	93
Gözlük/Siperlik.....	93
Kişisel Koruyucu Ekipmanları Giyme ve Çıkarma Sırası.....	94
KKE Giyme Sırası	94
KKE Çıkarma Sırası	94
Sonuç	94

Bölüm 4

Hastanelerde Özel Alanlar ve Uyulması Gereken Kurallar 97

EMEL CİHAN • BURCU YÜKSEL KURU

Giriş.....	97
Asepsi	97
Tıbbi Asepsi	97
Cerrahi Asepsi.....	97

Cerrahi El Yıkama	98
Cerrahi El Yıkama Öncesi Dikkat Edilmesi Gerekenler.....	99
Cerrahi El Yıkama İşlem Basamakları	99
Cerrahi El Ovalama Basamakları	100
Ameliyathanede Dikkat Edilecek Kurallar	100
Serbest (Non steril-Mavi) Alan ve Bulunma Koşulları.....	100
Yarı Steril/Yarı Kısıtlı (Yeşil) Alan ve Bulunma Koşulları	101
Steril Alan ve Bulunma Koşulları: (Kırmızı Alan)	101
Yoğun Bakım Ünitesi	102
Standart Önlemler.....	103
Koruyucu Ekipman Giyme Sırası;.....	104
Koruyucu Ekipman Çıkarma Sırası.....	104
İzolasyon Önlemleri.....	105
Temas Önlemleri.....	105
Damlacık Önlemleri	106
Solunum Önlemleri	106

Bölüm 5

Antiseptik ve Dezenfektanlar 109

AYŞE KOÇAK SEZGİN

Giriş.....	109
Antiseptik ve Dezenfektanların Sınıflandırılması	111
Alkoller	111
Aldehitler	112
Biguanidler	114
Halojenler	115
Ağır Metaller	117
Hidrojen Peroksit ve Peroksijen Bileşikleri	118
Fenoller	118
Yüzeysel Aktif Maddeler.....	120
Diğer Antimikrobiyaller.....	121

Bölüm 6

Hastanelerde Yüzeysel Temizliği-Dezenfeksiyon 125

BURCU NAL

Giriş.....	125
Dezenfeksiyon	125
Dezenfeksiyonu Etkileyen Faktörler.....	126
Dezenfektan Test Şeritlerinin Kullanımı.....	127
Test Sıklığı	127
Solüsyonun Bertarafı.....	127

Test Şeritlerinin Saklanması ve Kullanım Süresi.....	127
Sonuçların Yönetimi	127
Dezenfektan Test Şeritleri özellikleri	128
Dezenfektan kullanım Güvenliği	128
Yer-Yüzey Temizliği ve Dezenfeksiyonu.....	129
Yer-Yüzey Temizlik ve Dezenfeksiyonunda Temel Prensipler	130
Hastanelerde Özel Alanların Temizlik ve Dezenfeksiyonu	131
Kan ve Diğer Vücut Sıvılarının Dökülmesinde Dekontaminasyon	132
Hastanelerde Yüksek Riskli Alanların Temizlik ve Dezenfeksiyonu	133
Etkin Temizliğin Kontrolü	134

Bölüm 7

Cerrahide Kullanılan Tıbbi Cihazlar 137

DİLEK ZENCİROĞLU

Giriş.....	137
Tıbbi Cihazlar.....	137
Kesici Aletler	137
Klempe Edici Aletler	138
Tutucu ve Kavrayıcı Aletler	138
Ekarte Edici Aletler	139
Emici Aletler.....	140
Dikiş Atma Aletleri.....	141
Cerrahi Motorlar.....	141

Bölüm 8

Endoskop Dekontaminasyonu..... 145

CANAN KARADENİZ

Endoskop Nedir?.....	145
Endoskopların Sınıflandırılması	145
Endoskop Dekontaminasyonu	145
Endoskopların Yeniden Kullanıma Hazırlanması	147
Kullanım Alanında İşlem (Ön Temizlik)	148
Manuel Temizlik.....	149
Dezenfeksiyon	150
Sterilizasyon	151
Endoskoplar İçin Sterilizasyon Yöntemleri.....	151
Buhar Sterilizasyonu	151
Hidrojen Peroksit Sterilizasyonu	151
Çift Yüksek Düzey Dezenfeksiyon	151
Etilen oksit/ Formaldehit sterilizasyonu	152
Perasetik asit (PAA).....	152

Depolama	152
İşlem Basamakları	152
Endoskop Aksesuarları	153
Su Şişeleri	153
Tek Kullanımlık Malzemeler	153
Tekrar kullanılabilir malzemeler	153
Endoskop Yıkayıcı Dezenfektörler	153
Endoskop Dekontaminasyon Alanı	154
Elde endoskop dekontaminasyonunda dikkat edilmesi gerekenler	155

Bölüm 9

Merkezi Sterilizasyon Ünitesi..... 157

ASLIHAN YENİYAPI

Merkezi Sterilizasyon Ünitesi Tanımı ve Yeri	157
MSÜ Teknik Özellikleri	157
Zemin ve Duvarlar	158
Tavanlar	159
Pencereler ve Kapılar	159
Havalandırma	160
Sıcaklık ve Nem	160
Aydınlatma	160
Ses161	
MSÜ Bölümleri	161
Kirli Alan	162
Temiz Alan	163
Steril Malzeme Depolama Alanı	164
Destek Alanlar	165

Bölüm 10

Tekrar Kullanılabilen Tıbbi Cihazların Yıkınması ve Yıkamanın Kontrolü 167

EMRE YILDIZ

Cerrahi Alet ve Tıbbi Cihazların Yıkınması	167
Yıkama Nedir?	167
Yıkamanın Amacı	168
Yıkama İşlemleri Öncesinde Dikkat Edilmesi Gerekenler	170
Yıkamada Kullanılan Malzemeler	170
Sterilizasyon Ünitelerinde Yıkama Çeşitleri	171
Dezenfeksiyon Etkisi	173
Yıkama Monitörizasyonu	174
Yıkama Solüsyonları	175

Yıkamada Kullanılan Solüsyon Çeşitleri	175
Su 175	
Ana Kimyasal Solüsyonlar	177
Bakım Amaçlı Kullanılan Solüsyonlar	178

Bölüm 11

Tekrar Kullanılabilen Tıbbi Cihazların Kontrolü ve Bakımı.....181

AYŞEGÜL SAVCI • ESMA AYDIN

Giriş.....	181
Yeni Tıbbi Cihazların Kullanıma Hazırlanması	181
Tıbbi Cihazların Kontrolü ve Bakımı	182
Tıbbi Cihazların Kalibrasyonu	183
Tıbbi Cihazların Yağlanması.....	184
Tıbbi Cihazların Monte ve Demonte İşlemleri.....	185
Korozyona Uğrayan Tıbbi Cihazların Kontrolü ve Bakımı.....	185
Arızalı Tıbbi Cihazların Kontrolü ve Bakımı	186
Cerrahi Alet ve Setlerin Kontrolü ve Bakımı.....	186
Cerrahi Konteynerlerin Kontrolü ve Bakımı	187
Dental Aletlerin Kontrolü ve Bakımı	187
Vakum Sistemlerinin Kontrolü ve Bakımı	188
Mikro Cerrahide Kullanılan Cihazların Kontrolü ve Bakımı	188
Optiklerin Kontrolü ve Bakımı	188
Motorlar ve Aksesuarlarının Kontrolü ve Bakımı.....	188
Kanüllü Cihazların Kontrolü ve Bakımı	189
Dış Yalıtım Kaplaması Olan Cihazların Kontrolü ve Bakımı.....	189

Bölüm 12

Tıbbi Cihazların Paketlenmesi.....191

MUSTAFA AYTAÇ

Giriş.....	191
Paketlemede amaç;	191
Paketleme Öncesi Tıbbi Cihazların Hazırlanması ve Kontrolü	191
Tıbbi Cihazlar Sepete Yerleştirilirken Dikkat Edilmesi Gerekenler	192
Paketleme Malzemelerinin Özellikleri	193
Paketleme Malzemelerinin Çeşitleri.....	194
Tekstil örtüler.....	194
Tıbbi Kâğıt ve Dokunmamış Malzemeler.....	195
Sterilizasyon Ruloları / Poşetleri	195
Poliiolefin Ruloları / Poşetleri.....	196
Cerrahi Konteyner Sistemleri	196

Paketleme Prensipleri	197
Paketleme Yöntemleri	198
Etiketleme/Tanımlama	200
Paketleme Makinesi.....	200
Paketleme Makinesi, Sterilizasyon Ruloları ve Poşetlerin Kontrolü	200
Paketleme Malzemelerinin Depolanması	201

Bölüm 13

Sterilizasyon Yöntemleri.....203

YALÇIN DİCLE

Giriş.....	203
Modern Dünyada Güncel Sterilizasyon Yöntemleri	204
Isı Sterilizasyonu	204
Kimyasal Sterilizasyon	209
Radyasyon Sterilizasyonu.....	211
Filtrasyon Sterilizasyonu	213
Gelişen Sterilizasyon Teknolojileri.....	214
Sonuç.....	217

Bölüm 14

Sterilizasyon Kontrol Yöntemleri, Kalibrasyon ve Validasyon.....221

DUYGU PERÇİN RENDERS

Giriş.....	221
Sterilizasyon Kontrol Yöntemleri	221
Fiziksel Kontrol.....	221
Kimyasal Kontrol	223
Biyolojik Kontrol	224
Validasyon	227
Parametrik Validasyon	228
Biyolojik Validasyon.....	230

Bölüm 15

Steril Tıbbi Cihazların Depolanması ve Raf Ömürleri 231

DİLEK ZENCİROĞLU

Giriş.....	231
Steril Tıbbi Cihazların Depolanması	231
Steril Malzeme Depolama Alanı.....	231
Steril Malzeme Depolama Alanında Havalandırma Sistemi.....	232

Steril Malzeme Set Depolama Rafları	232
Sıcaklık ve Nem	232
Raf Ömrü	235
Raf Ömrü Belirlemede Kullanılabilecek Puanlama Sistemi	237

Bölüm 16

Tıbbi Atıklar ve Kontrolü.....239

SERPİL GENÇ

Tıbbi Atıklar ve Kapsamı.....	239
Tıbbi Atık Yönetimi	240
Görev Yetki ve Yükümlülükler	240
Genel İlkeler.....	240
Görev, Yetki ve Sorumluluklar	242
Tıbbi Atıkların Geçici Depolanması ve Taşınması.....	243
Tıbbi Atıkların İşlenmesi	244

Bölüm 17

Temizlik, Dezenfeksiyon ve Sterilizasyon Hizmetlerinde Kalite Yönetimi ...245

KADER TIRYAKI

Giriş.....	245
Kalite Nedir?	245
Kalite Yönetimi Nedir?	246
Kalite Planlama.....	246
Kalite Geliştirme.....	246
Kalite İyileştirme	246
Kalite Kontrol	246
Kalite Kontrolünün Amacı	247
Kalite Kontrol Süreçlerinde Hangi Faaliyetler Gerçekleştirilir?	247
Toplam Kalite Yönetimi	247
Toplam Kalite Yönetiminin Amaçları	247
Türkiye Sağlıkta Kalite Sistemi	248
Sağlıkta Kalite Sisteminin amacı	248
Sistemin Kapsamı	248
Sistemin Yasal Dayanağı	248
Sistemin Yapı Taşları	249
Merkezi Sterilizasyon Üniteleri için Sağlıkta Kalite Standartları	250
MSÜ'de Kalite Yönetimi	250
SKS Hastane Seti	250
Sağlıkta Kalite Standartları (SKS) Rehberinde Temizlik, Dezenfeksiyon ve Sterilizasyon ile İlgili Standartlar	251
Paketleme Yöntemleri	254

Bölüm 18**Risk Yönetimi .....261****KADER TIRYAKI**

Giriş.....	261
Risk Yönetimine İlişkin Görev, Yetki ve Sorumluluklar	262
Risk Yönetim Kurulu Görev ve Sorumlulukları	262
Hastanede Gerçekleşebilecek Risklerin Yönetilmesi.....	263
Tıbbi Hizmetler.....	263
Yönetimsel Hizmetler	263
Tesis Güvenliği.....	264
Çevre Güvenliği.....	264
İş Sağlığı ve Güvenliği.....	264
Risk Yönetim Planının Hazırlanması, Risklerin Plan Doğrultusunda Belirlenmesi ve Analiz Edilmesi.....	265
Risk Analizi Yöntemleri İki Temel Başlıkta Değerlendirilebilir	265
Kök-Neden Analizinin Basamakları	265
Risk Değerlendirme ve Eylem Planı	266
Hastane Risk Değerlendirme ve Eylem Planı.....	266
İyileştirici Faaliyet Süreci.....	267
Risk Yönetiminin Etkinliğinin Değerlendirmesi	268
Risk Değerlendirme Programının Onaylanması	268
Merkezi Sterilizasyon Ünitelerinde Risk Yönetimi	268
Riskler ve Yönetimi.....	268

Bölüm 19**Çalışma Etiği .....277****ORHAN ÖZATİK**

Etik Kavramı	277
Çalışma Etiği.....	277
Çalışma Etiğini Oluşturan Temel Faktörler	278
Sağlık ve Etik.....	278
Sağlık Meslek Etiği	279
Sağlık Alanında Temel Etik İlkeler	281
Yararlılık İlkesi.....	281
Zarar Vermeme İlkesi	281
Hasta Özerkliği İlkesi.....	281
Adalet İlkesi	282

Bölüm 20**Tıbbi Cihaz Yönetmeliği .....283****EMİRHAN BOZOĞLAN • DİLEK ZENCİROĞLU**

Giriş.....	283
Tıbbi Cihaz Yönetmeliğinin Amacı.....	283
Yönetmelik Kapsamında İlgili Tanımlar	283
Tıbbi Cihaz.....	283
İmplant Edilebilir Cihaz.....	284
Medikal Cihazların AB Uygunluk Beyanı.....	285
Medikal Cihazlar Üzerinde CE Uygunluk İşareti.....	286